

Danyýel kitaby — Otuz dokuzynjy san

Pygamberlik Dokumasynyň Perdesini Açmak: William Milleriň Düýşi we Ahyrky Günlerde Binýatlaýyn Hakykatlaryň Dikeldilişi

Jeff Pippenger

2024-01-03

Biz soňky günlerde William Milleriň düýşüniň pygamberlik taýdan ulanylyşyna seredýäris; hut şol ýerde ähli pygamberlikler özleriniň kämil ýerine ýetmesini tapýar. Milleriň düýşi, Milleriň gullugy arkaly bir ýere jemlenen Adventizmiň esas goýujy hakykatlarynyň açylmagyny, berkarar edilmegini, ret edilmegini, gömülmegini we dikeldilmegini görkezýär. Şol esas goýujy hakykatlar 1798-nji ýylda açylan hakykatlary aňladýardy. Şol hakykatlar Ulai derýasynyň görnüşini arkaly şekillendirilýär. “Early Writings” kitabynda ýazylyşy ýaly, Milleriň düýşi onuň ikinji düýşüdi, we bu düýş, edil Milleriň özüniň Nebukadnesar arkaly öňden şekillendirilşi ýaly, Nebukadnesaryň ikinji düýşi arkaly hem öňden şekillendirilipdi.

Öňki makalalar Nebukadnesaryň “ýedi wagt” dowamynda haýwanyň ýüregi bilen ýaşan ömrüniň tamamynyň nyşanly görnüşde 1798-nji ýylda gutarandygyny görkezdi. Şondan soň onuň patyşalygy gaýtadan dikeldildi, we ilkinji gezek Nebukadnesar doly öwrülen adamy aňlatdy. “Ahyrzamanyň wagty” babatda bolsa, 1798-nji ýylda ol “parasatlylary” aňladýardy. Şeýle hem, Wawilonyň ilkinji patyşasy hökmünde Nebukadnesaryň “ýedi wagt” höküminiň, Wawilonyň soňky patyşasy bolan Belşazaryň iki müň baş ýüz ýigrimi (mene, mene, tekeli, upharsin) höküminiň nusgasy bolandygyny kesgitledik.

“Wawilonyň in soňky hökümdaryna, onuň ilkinji hökümdaryna nusga hökmünde bolşy ýaly, ylahy Gözegçiniň hökümi gelip ýetdi: ‘Eý patyşa, ... saňa aýdylýar; patyşalyk senden aýryldy.’ Daniel 4:31.” Pygamberler we Patyşalar, 533.

Uayt dogan Belşazzary onuň höküm sagadynda “akylyň patyşa” diýip atlandyrdy. Nebukadnesaryň höküm sagadynyň ahyrynda bolsa ol “parasatly patyşa”ny aňladýar, çünki ol “ýedi wagt” dowam eden hökümden peýda tapdy; Belşazzar bolsa, taryhy bilýänem bolsa, ondan peýda tapmaktan ýüz öwürdi.

“Ýöne Belşazaryň güýmenjä we özüni şöhratlandyrmaga bolan söýgüsi onuň hiç haçan ýatdan çykarmaly bolmadyk sapaklaryny pozupdy; ol Nebukadnesaryň üstüne belent hökümleri getiren günälere meňzeş günäleri etdi. Oňa merhemet bilen berlen mümkinçilikleri biderek sarp etdi, hakykat bilen tanyş bolmak üçin eliniň ýeten mümkinçiliklerini ulanmagy äsgermezlik etdi. ‘Halas bolmak üçin men näme etmeli?’ diýen sowaly beýik, emma akylsyz patyşa biparhlykda sowup geçdi.” Bible Echo, April 25, 1898.

Nebukadnetsar ahyrzamanyň döwründe bilim artmagyna düşüňýän 1798-nji ýyldaky “parasatlylaryň” nyşanydyr.

Ulumsy buýsanjy heniz onuň dodaklaryndan çykyp ýetişmänkä, Gökden gelen bir ses oňa Hudaýyň bellän höküm wagtynyň ýetendigini habar berdi. Bir pursatda onuň akly elinden

alyndy, we ol haýwan kimin boldy. Ol ýedi ýylyň dowamynda şeýle peseldildi. Bu möhletin ahyrynda onuň akyly özüne gaýtaryldy, şondan soň bolsa ol asmandaky beýik Hudaýa kiçigöwünlilik bilen nazar salyp, bu temmideki ilahi eli ykrar etdi, we ýene-de tagtyna dikeldildi.

“Ählumumy yglan arkaly patyşa Nebukadnesar öz günäsini hem-de öz dikeldilişindäki Hudaýyň beýik rehimdarlygyny boýun aldy. Mukaddes Taryhda ýazylyşy ýaly, bu onuň ömrüniň soňky işi boldy.” Review and Herald, 1-nji fewral, 1881.

Nebukadnesaryň “ýedi wagtynyň” ahyrynda, ol halk önünde bir jar etdi, bu jar bolsa açyk boýun alşy hem öz içine alýardy. Nebukadnesar hökmünde Miller 1798-nji ýylda ahyrzamanyň wagtynda bilimiň artmagyna düşünýän “parasatlalary” alamatlandyrýar. Olaryň ikisiniň-de iki düşýşi bardy, we olaryň degişli ikinji düşýşleriniň ikisi-de nyşanly görnüşde “ýedi wagty” kesgitleýär. Öňki makalalarda görkezilişi ýaly, “ýedi wagty” bir geçiş nokadyny belleýär.

1798-nji ýylda Nebukadnezzar özüniň tekepbir ýagdaýyndan akyldarlaryň ýagdaýyna geçişi alamatlandyrýar. Bu, onuň köpçüligiň önündäki ykrar etmesini hem öz içine alýardy. 1798-nji ýyl, şeýle hem, Mukaddes Kitap pygamberligindäki başynjy we altynjy patyşalyklaryň arasyndaky geçiş nokady boldy. Ol, şeýle hem, birinji perişdäniň gelşini alamatlandyrdy; şeýlelikde täze bir dispensiýany alamatlandyrdy, çünki geljek höküm baradaky duýduryş Mukaddes Kitap pygamberligindäki başynjy patyşalyk özüniň ölüm howply ýarasyny alýança bolup bilmezdi.

Habaryň özi bu hereketiň haçan bolup geçmelidigine yşyk salýar. Onuň “ebedi Hoş Habaryň” bir bölegi ekendigi yglan edilýär; ol hökümün başlanandygyny jar edýär. Halas boluş habary ähli asyrlarda wagyz edildi; emma bu habar Hoş Habaryň diňe ahyrky günlerde yglan edilip bilinjek bölegidir, çünki diňe şonda höküm sagadynyň gelendigi hakykat bolar. Pygamberlikler hökümün başlanmagyna alyp barýan wakalaryň yzygiderliligini görkezýär. Bu, aýratyn-da, Daniýel kitaby babatda dogrudyr. Ýöne onuň pygamberliginiň ahyrky günlere degişli bolan bölegini Daniýele “ahyryň wagtyna çenli” ýapyp, möhürläp goýmak buýruldy. Bu wagtyň ýetilýänçä, şol pygamberlikleriň ýerine ýetmegi esasynda höküm hakdaky habary yglan edip bolmazdy. Emma ahyryň wagtynda, pygamberiň aýdyşy ýaly, “köpler ol ýana-bu ýana ylgarlar, we bilim artar.” Daniýel 12:4.

Resul Pawlus ýygnaga Mesihiniň öz döwründe gelmegine garaşmazlygy duýdurdy. Ol şeýle diýýär: «Öňürti imandan ýüz öwürme bolmasa we günäniň adamy aýan edilmese, ol gün gelmez». 2 Selanikliler 2:3. Beýik ýüz öwürmeden we «günäniň adamy»nyň hökümdarlygynyň uzak döwründen soň bolman, Rebbiň gelşine garaşyp bilmeris. «Günäniň adamy», oňa şeýle hem «bikanunçylygyň syry», «heläkçiligiň ogly» we «şol zalym» diýlip at berilýär, pygamberlikde önünden aýdylyşy ýaly, 1260 ýyl bari öz agalygyny saklamaly bolan papalygy aňladýar. Bu döwür 1798-nji ýylda tamamlandy. Mesihiniň gelşi şol wagtdan öň bolup bilmezdi. Pawlus özüniň bu duýduryşy bilen 1798-nji ýyla çenli dowam eden ähli hristian eýýamyny gurşap alýar. Mesihiniň ikinji gelşi baradaky habar hut şol döwürden soň yglan edilmelidir.

“Şeýle habar öňki döwürleriň hiç birinde hem berilmändi. Biziň görşümüz ýaly, Pawlus muny wagyz etmedi; ol öz doganlaryny Rebbiň gelşi üçin şol wagtlar örän uzak geljege gönükdirdi.

Reformatorlar hem muny yglan etmediler. Martin Lýuter hökümi öz döwründen takmynan üç ýüz ýyl soňky geljege degişli edip goýdy. Emma 1798-nji ýyldan bäri Daniýel kitaby açyldy, pygamberlikler baradaky bilim artdy, we köpler ýakynlaşan hökümi baradaky dabaraly habary yglan etdiler.” Beýik Jedel, 356.

1798-nji ýylda halas boluş işiniň täze bir döwri geldi, we şol täze döwür 1844-nji ýylda başlanjak başga bir döwür barada duýduryş berdi. Şol döwür üýtgemesinde bir gapy ýapyljakdy, we bir gapy açyljakdy.

Filadelfiýadaky ýygnagyň perişdesine ýaz: Mukaddes bolan, hakykat bolan, Dawudyň açaryny eýeleýän, açanda hiç kimiň ýapyp bilmeýän, ýapanda bolsa hiç kimiň açyp bilmeýän Zat şeýle diýýär: Seniň işleriňi bilýärim. Ine, öňünde açyk bir gapy goýdum, ony hiç kim ýapyp bilmez. Çünki seniň güýjüň az bolsa-da, sözümi sakladyň we adymy inkär etmediň. Ylham 3:7, 8.

Gapynyň açylmagy täze bir döwri alamatlandyrýar. Patyşalyklaryň hem-de habaryň döwürleýin üýtgemesi b.e. öňki 723-nji ýyldan 1798-nji ýyla çenli amala aşyrylan ilkinji gazabyň ahyrynda, 1798-nji ýylda boldy. Şeýle hem b.e. öňki 677-nji ýyldan 1844-nji ýyla çenli amala aşyrylan soňky gazabyň ahyrynda, 1844-nji ýylda hem döwürleýin üýtgeşme boldy. 1798-nji ýylda ýakynlaşýan hökümi barada duýduryş beren birinji perişdäniň habarynyň döwri gelip ýetdi. Nebukadnesar hem, Miller hem, “ahyryň wagtynda”, “gapy” birinji perişdäniň habarynyň içki döwri üçin hem-de deňizdäki ýyrtýjydan ýer ýüzündäki ýyrtýja bolan daşky döwürleýin üýtgeşme üçin açylanda, “akyllylar” hökmünde görkezilýär. Birinji perişdäniň habarynyň döwri 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda İn Mukaddes Ýere barýan gapy açylanda doly ýerine ýetdi; üçünji perişdäniň döwri we derňew hökmi hem gelip ýetdi.

Milleriň ikinji düýşi 1798-nji ýylda bir gapynyň açylmagy bilen başlanýar we Gijeki Çagyryşyň habaryny wagyz etmek üçin täzeden dirildilen “iki şaýadyň” geçiş döwründe bir gapynyň açylmagy bilen tamamlanýar. Pygamberlik manysynda Nebukadnesar bilen Miller ikisi hem 1798-nji ýylda deňiz haýwanynyň patyşalygyndan ýer haýwanynyň patyşalygyna geçişi aňladýardy. Olar ikisi hem 1844-nji ýylda derňew höküminiň golaýlaşýandygynyň we gelip ýetendiginiň yglan edilişini aňladýarlar. 1798-nji ýyl bilen 1844-nji ýyl Leýwiler 26-da beýan edilişi ýaly “ýedi wagt” döwrüniň dowamynda amala aşyrylan Hudaýyň Öz halkyna garşy ilkinji we soňky “gazaplarynyň” tamamlanmagyny aňladýar. 1798-nji ýyldan 1844-nji ýyla çenli bolan kyrk alty ýyl ruhy ybadathananyň gurulmagyny aňladýar; ähtiň habarçysy, Mesih Mukaddes Ýerden İn Mukaddes Ýere geçen mahaly, 1844-nji ýylyň 22-nji oktýabrynda, hut şol ybadathana duýdansyz geldi.

1798-nji ýyl we 1844-nji ýyl “ýedi wagt” bilen bellenen geçişleri (birden köp geçişi) kesgitleýär. 1856-njy ýylda Millerit Filadelfiýa Adventizminden Millerit Laodikýa Adventizmine bolan geçiş hem “ýedi wagt” baradaky bilimiň artdyrylmagy bilen bellenipdi; şol bilim soňra 1863-nji ýylda ret edildi. 1798-nji ýylda Daniýel kitabyndan gelyän bilimiň artmagy bolupdy; bu artma Lewiler 26-daky şol bir “ýedi wagt”y hem öz içine alýardy, we ol Millerit Filadelfiýa Adventizminiň ahyrynda ret edilmelidi.

Birinji perişdäniň hereketiniň Filadelfýadan Laodikýa geçişi 1856-dan 1863-e çenli bolan ýedi ýyl bilen görkezildi. Laodikýa habary 1856-njy ýylda gelip ýetdi, we ýedi ýylyň dowamynda möhri açylan “ýedi gezek” baradaky täze ýagtylyk 1863-nji ýylda Adventizm tarapyndan şowsuz tamamlanyp, üç basgançakly synag işini emele getirdi. “Ýedi gezek” baradaky ýagtylygyň ýa kabul edilmegi, ýa-da ret edilmegi üçin ýedi ýyl berildi. Millerçi Filadelfýa Adventizmi hereketiniň Millerçi Laodikýa Adventizmi hereketine geçişi ahyrda yzygiderliligiň tersine öwrülmeğini, ýagny üçünji perişdäniň Laodikýa hereketiniň üçünji perişdäniň Filadelfýa hereketine geçişini nusgalaýar.

Işanyň altmyş baş ýyllyk pygamberligi, Hudaýyň ilki Ysraýylyň demirgazyk, soňra bolsa günorta patyşalyklaryna garşy bolan ilkinji we ahyrky gazabynyň başlangyjyny belleýär.

Çünki Suriýanyň başy Damaskdyr, Damaskyň başy bolsa Resindir; we altmyş baş ýylyň içinde Efraýym halk bolmaz ýaly syndyrylar. Işaya 7:8.

Işanyň altmyş baş ýyl baradaky pygamberligi miladydan öň 742-nji ýylda berildi, we altmyş baş ýylyň dowamynda demirgazyk patyşalygy ýok bolup giderdi. Miladydan öň 742-nji ýyldan on dokuz ýyl soň, ýagny miladydan öň 723-nji ýylda, demirgazyk patyşalygy Assiriýa tarapyndan gulçulyga alnyp gidildi. Altmyş baş ýylyň ahyrynda günorta patyşalygynyň gazaby miladydan öň 677-nji ýylda başlandy, şol wagt Manaşe wawilonlylar tarapyndan ýesir alnyp gidildi. Şeýlelikde, bu altmyş baş ýyl demirgazyk patyşalygynyň ilkinji ýesirlige düşürilişine çenli on dokuz ýyllyk döwri, soňra bolsa Manaşeniň ýesir edilmegine çenli ýene kyrk alty ýyly aňladýar.

Şol pygamberlikler degişlilikde öz degişli hasyl boluşlaryna 1798-nji ýylda, 1844-nji ýylda we 1863-nji ýylda ýetdi. 1798-nji ýylda, birinji perişdäniň gelmegi bilen gutulyş habarynyň içki geçişi bolup geçdi, we şol bir wagtda Mukaddes Kitap pygamberlikleriniň patyşalyklarynyň daşky geçişi hem bolup geçdi. 1844-nji ýylda, üçünji perişdäniň gelmegi bilen Mukaddes Ýere eltýän gapy ýapylyp, derňew hökümi başlananda, gutulyş habarynyň içki geçişi bolup geçdi. 1863-nji ýylda bolsa, ýer jandarynyň iki şahasy iki topara bölünende, daşky bir üýtgeşme bolup geçdi.

Respublikan şahasy şondan beýläk ýer ýyrtjysynyň taryhynda höküm sürjek iki syýasy partiýa bölündi. Protestant şahasy bolsa iki mürtaz görnüşe bölündi: bir topar özüni ýedinji gün Sabatyny saklaýandygyny öňe sürýän protestant diýip ygylan etdi, beýleki bir synp bolsa özüni protestant diýip atlandyrsa-da, ybadat üçin saýlan günüň hökmünde günüň gününü goldady.

Şol taryhda Garaňky Asyrlardan çykan protestant şah August 11, 1840-dan October 22, 1844-e çenli synagdan geçirildi, ýöne ol synag işinde şowsuzlyga uçrap, ýekşenbe günü saklaýan protestant halkyndan ýekşenbe günü saklaýan imandan dänmiş protestant halkyna öwrüldi.

1844-nji ýylda döredilip, anyklanan hakyky protestant şahynyň taryhynda 1856-njy ýyldan 1863-nji ýyla çenli synag döwri boldy. Soňra hakyky Sabat gününü saklaýan protestant şahy hem Filadelfýadan Laodikýa geçdi, hem-de hakyky Sabat gününü saklaýan protestant halkyndan Sabat gününü saklaýan dönük protestant şahyna öwrüldi. “Ýedi wagt” 1798, 1844, 1856 we 1863-nji ýyllar bilen baglanyşyklydyr. “Ýedi wagt” geçiş nokady bilen baglanyşykly nyşandyr, we bu hakykat birnäçe şaýatlaryň esasynda berkidilendir.

1798-nji ýylda “ýedi wagt” baradaky bilimiň artmagy bolup geçdi, sebäbi Milleriň açan ilkinji wagt pygamberligi hut şol hakykatdy. 1863-nji ýyla çenli bolsa, şol hakykat ret edilipdi; şeýlelikde Işaya kitabynyň ýedinji babynda beýan edilen pygamberlikdäki altmyş baş ýylyň tamamlajjy döwrüniň soňuny kesgitledi.

Doly iki mün baş ýüz ýigrimi ýyllyk pygamberlik başynda-da, ahyrynda-da ters keşpli, aýna kimin meňzeş görnüşde altmyş baş ýyllyk bir döwri öz içine alýar. Ahyryň başlangyjyndaky altmyş baş ýylda (1798), ýagny pygamberlik berlende b.e. öň 742-nji ýylda başlangyjyň başlangyjyndaky altmyş baş ýyl bilen nusgalanan döwürde, “ýedi wagt” barada bilimiň artmagy boldy; muny “akyldarlar” bolan Milleritler düşüniپ, wagyz etdiler. Ahyryň ahyryndaky altmyş baş ýylda, 1863-nji ýylda bolsa, şol bir hakykat babatda ýene bir bilimiň artmagy boldy, emma ol soňluga bilen hakyky protestant şahyrynyň ýaňy täç geýdirilen “ruhanylary” tarapyndan ret edildi.

Halkym bilim ýetmezçiligi sebäpli heläk bolýar; sen bilimi ret edeniniň üçin, Men hem seni ret ederin, şeýdip sen Maňa ruhany bolmarsyň; sen öz Hudaýyňnyň kanunyny unudanyň üçin, Men hem seniň çagalaryňy unudaryn. Hoşeýa 4:6.

Danyýel kitaby açylanda bilimiň artmagy “ýedi wagt” bilen baglanyşyklydyr, şonuň üçin ol diňe bir geçiş nokadynyň nyşany bolman, eýsem pygamberlik habarynyň açylmagynyň hem nyşanydyr.

2020-nji ýylyň 18-nji iýulynda ilkinji lapykeçlik bilen ýene bir geçiş döwri başlandy; şol lapykeçlik “garaşmak wagtyňy” başlatdy hem-de Ylham kitabynyň on birinji babynda beýan edilýän iki şaýadyň beýik şäher bolan Sodom bilen Müsüriň köçesinde öli ýatan üç ýarym gününüň başlangyjyny alamatlandyrdy.

2020-nji ýylyň 18-nji iýuly 1856-njy ýyldan 1863-nji ýyla çenli bolan taryh arkaly şekillendirilen üç ýarym nyşanlaýyn günüň (“ýedi döwrüň”) başlangyjyny alamatlandyrýar. Iki döwür hem “ýedi döwrüň” nyşanlarydyr. Iki döwür hem dispensasýanyň üýtgemegini (geçiş) alamatlandyrýar. Iki döwür hem “ýedi döwür” bilen baglanyşykly bilimiň artmagyny aňladýar.

Wawilon patyşalygyndan Mady-Pars patyşalygyna geçiş döwründe Danyýel Lewiler kitabynyň ýigrimi altynjy babyndaky dogany etdi; şeýlelik bilen, Lewiler kitabynyň ýigrimi altynjy babyndaky dogany soňky günleriň geçişiniň bir ýolgörkezijisi hökmünde kesgitledi. Milleriň düşüşünde “saçmak” sözünüň ýedi gezek beýan edilmeginiň ahyrynda Miller hem aglaýar, hem-de doga edýär. Bu aglamak Ýehuda taýpasynyň Arslanynyň (tozan çotgaly adamynyň) möhürlenlen bir habary möhürinden açýan pursadyny görkezýär.

Milleriň dilegi, “ýedi wagt” bilen baglanyşykly bolan we Milleriň düşüşünde gapy bilen penjireler açylanda bolup geçen Danieliň Levililer 26-daky dilegini alamatlandyrýar. Emma Danieliň dokuzynjy bapdaky dilegi hem Danieliň ikinji bapdaky dilegi bilen gabat gelýär. Şeýle hem ol Nebukadnesaryň öz “ýedi wagt”ynyň ahyryndaky boýun alma dilegi bilen-de gabat gelýär.

Şonuň üçin Milleriň dogasy Lewiler kitabynyň ýigrimi altynjy babyndaky doga arkaly şekillendirildi; ol köpçülik önünde edilen boýun alma dogasy hem-de soňky pygamberlik syriniň açylmagyny dileýän doga bolupdy, çünki ähli pygamberlik soňky günleri görkezýär. Şonuň üçin Danyýel kitabynyň ikinji babyndaky syr açylmaly in soňky syry aňladýar. Milleriň düşüşündäki

dogasy, onuň otagyndaky gymmatbaha daşlara edilen ýigrenji zatlar sebäpli ýüze çykan alada we adalatly gahar-gazap dogasy bolupdy. Onuň aladasy Ezeziel kitabyň dokuzynjy babynda, ýüz kyrk dört münüň möhürleniş döwründe ah çekip, aglap nala edýänler arkaly şekillendirilipdi.

Miller hakykatleriň galp taglymatlar tarapyndan kem-kemden gömülip barýandygyna syn etdi we ahyrsoňunda bu ýagdaý sandygyň (Mukaddes Kitabyň özüni) ýok edilmegine çenli bardy. Milleriň sandygyň ýok edilmegi Adwentizmiň üçünjü neslinde, King James Mukaddes Kitabyň bilkastlaýyn bir hereket arkaly bir gyra süýşürilip, onuň ýerine Mukaddes Kitabyň döwrebap, bozulyp ýoýlan, katolik esasly nusgalarynyň kabul edilmegi bilen bolup geçdi.

Miller aglady, soňra dogma etdi, şondan soň derrew bir gapy açyldy we ähli adamlar çykyp gitdiler. Soňra hapany süpürýän adam (Ýahuda tiresiniň Arslany) içeri girdi, penjireleri açdy we arassalamaga başlady. Soň Miller pytraňny sepilen gymmatbahaly daşlar baradaky aladasyňy aýtdy, we hapany süpürýän adam gymmatbahaly daşlar hakynda alada etjekdigine wada berdi. Hapany süpürýän adamyň arassalaýyş işiniň gaýnagymda Miller bir salym gözünü ýumdy, we gözünü açanda, hapa-paslanyň ýok bolandygyny gördi. Gymmatbahaly daşlar otagyň töweregine pytraňny bolup ýatyrýdylar, şondan soň hapany süpürýän adam uly sandygy stoluň üstünde goýdy, gymmatbahaly daşlary ýygnady-da, olary sandyga oklady we şeýle diýdi: «Gel-de gör».

“gel-de gör” diýen aňlatma, ýaňy-ýakynda möhüriniň açylan hakykatynyň nyşanydyr. Miller üçin möhüri açylan bu hakykat ahyrky hakykatdyr, çünki indiki bolup geçmeli zat “gykylykda” Milleriň oýanmagydyr; bu bolsa beýik nalyşy aňladýar. Milleritleriň taryhynda Gijeki Gykylygyň habarynyň soňky kabul eden Miller bolupdy, we düýşde ony oýarýan şol gykylygyň önüsyndasynda ol gözlerini bir salym ýumdy. Mukaddes Kitapda “bir salym” we “gözler” diýenlere ýüzlenýän ýeke-täk bölek birinji direlişi görkezýär.

Ine, men size bir syry açýaryn; biz hemmämiz uklamarys, emma hemmämiz üýtgedileris, bir pursatda, göz açyp-ýumasy salymda, iň soňky surnaýda; çünki surnaý seslener, ölülär çüýremezlikde direldiler, biz hem üýtgedileris. Sebäbi bu çüýräp bilýän zat çüýremezligi geýinmelidir, bu ölümli zat hem ölmezligi geýinmelidir. 1 Korintoslylar 15:51–53.

Üçünjü perişdäniň Laodikýa herekediniň Filadelfiýa herekedine geçişiniň taryhynda, Ylham kitabyň on birinji babynda görkezilişi ýaly, Miller Ýarygije Gykylygynyň habaryny kabul eden paýhasly gyzlaryň iň soňkusyny aňladýar. Ony ilkinji bolup kabul edenler iň ruhy adamlar bolupdyrlar.

“Bu ýarygije aglaýyşdy; ol ikinji perişdäniň habaryna güýç bermelidi. Göwünleri çöken mukaddesleri oýarmak we olary önlerinde duran beýik işe taýýarlamak üçin asmandan perişdeler iberildi. Iň zehinli adamlar bu habary ilkinji bolup kabul edenler bolmadylar. Perişdeler pesgöwünli, wepaly adamlara iberildi we olary: ‘Ine, Güýew gelýär; Ony garşylamaga çykyp gidiň!’ diýip, bu aglaýyş götermäge mejbur etdiler. Bu aglaýyş ynanylanlar howlukmaçlyk bilen hereket etdiler we Mukaddes Ruhanyň güýji bilen habary yglan edip, göwünleri çöken doganlaryny oýardylar. Bu iş adamlaryň paýhasyna we bilimliligine daýanman, Hudaýyň güýjüne daýandy; aglaýyş eşiden Onuň mukaddesleri oňa garşy durup bilmediler. Iň ruhy adamlar bu habary ilkinji bolup kabul etdiler, ozal işde önbaşçylyk edenler

bolsa ony kabul etmekde we: ‘Ine, Güýew gelýär; Ony garşylamaga çykyp gidiň!’ diýen aglaýşy güýçlendirmäge iň soňky bolanlardylar.” Early Writings, 238.

Ylhamyň on birinji babyndaky üç ýarym simwolik günün ahyrynda, Ezekiýel kitabyň otuz ýedinji babynda görkezilen iki habaryň birinjisi yglan edilýär. Birinji habar öli we pytraňňy süňkleri bir ýere jemleýär, emma olar heniz hem ölüdir. Bu habar “çölde” gygyran ses arkaly hödürlenipdi; şeýlelikde bu, Ezekiýeliň habarynyň üç ýarym simwolik gün tamamlanmazdan öň başlanýandygyny görkezýär. Şol üç ýarym gün “çölün” nyşanydyr, habar hem hut şol “çölden” yglan edilýär. “Çöl” şeýle hem “ýedi wagtyň” bir nyşany bolup, ol geçişi hem-de synag işini girizýän bir möhür açylmasyny alamatlandyryr.

Habar öňe barýan ösüşe eýedir, we Milleritleriň taryhyndaky Ýarygije Çagyryşy bilen görkezilişi ýaly, ony kabul ediş hem başgançaklaýyn amala aşýar. Ruhy taýdan iň duýgur bolanlar çölde gygyryp duran sesiň habaryny ilkinji bolup kabul etdiler, we Adwentizmiň taryhçylary William Miller tarapyndan 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryndan birnäçe gün öň ýazylan bir hata salgylanýarlar; şol hatda Miller ahyrynda Samuel Snow-nyň Ýarygije Çagyryşy baradaky habaryna düşünendigini we ony kabul edendigini şaýatlyk edýär.

“Eziz Dogan Haims: Men ýedinji aýda öň hiç haçan görmedik bir şöhraty görýärim. Rebbim maňa bir ýarym ýyl mundan ozal ýedinji aýyň nusgalyk many-mazmunyny görkezendigine garamazdan, men şol nusgalaryň güýjüni doly aňmandym. Indi bolsa, Rebbiň adyna şükür bolsun, men Mukaddes Ýazgylarda ençeme wagtlap dogma edip islän, emma şu güne çenli görmedik bir gозelligi, bir sazlaşygy we bir bitewüligi görýärim. Eý janym, Rebbe şükür et. Dogan Snow, Dogan Storrs we başgalar, gözlerimi açmaky hyzmatlary üçin mübärekl bolsunlar. Men öýe diýen ýaly ýetdim. Şöhrat! Şöhrat! Şöhrat! Şöhrat!” William Miller, Signs of the Times, 1844-nji ýylyň 16-njy oktyabry.

Milleriň düşünde görkezilişi ýaly, Ýarygije Gykylygynyň taryhynyň gaýtalanmagynda Miller bir salym gözlerini ýumdy. Şeýlelikde, “birdenkä, göz açyp-ýumasy salymda, iň soňky surnaýda; çünki surnaý seslener, ölüler direlder.” Miller öz düşünde Ýarygije Gykylygynyň habaryny iň soňunda kabul edýänleri aňladýar, edil öz taryhynda edişi ýaly. Ol, hapa süpürgiçli adamyň dargan gymmatbaha daşlary ýygnap, olary has uly sandyga taşlamagyň önüsyraýynda habary ahyrsoňy kabul edýänleri aňladýar. Ylham kitabyň on birinji babynda, Ezekiýeliň ikinji habaryny iň soňunda kabul edýänler — ýagny Yslamyň dört şemalyň habary bolup, şol bir wagtda-da möhürleme habary bolan habary kabul edýänler — ýedi surnaýyň iň soňkusy, ýagny “üçünji Bela” surnaýy seslenmezinden edil öň şeýle edýärler. “Birdenkä, göz açyp-ýumasy salymda, iň soňky surnaýda; çünki surnaý seslener, ölüler çüýremez ýagdaýda direler, biz hem özgerdirileris.” (1 Korintoslylar 15:52)

Bu parça, ikinci geliste gerçekleşen ilk dirilişi tanımlamaktadır; ancak Vahiy kitabının on birinci bölümündeki büyük depremin saatinde meydana gelen ölü kuru kemiklerin (iki tanığın) bir dirilişi de vardır. O depremin “saati”nde, yedi borunun sonuncusu çalar ve sokakta bulunan ölü tanıklar, Laodikyalılar olarak değil, Filadelfyalılar olarak yeniden hayata döndürülür; çünkü üçüncü Vay’ın borusunda, iki tanık mühürlenmiş ve çürümezliğe dönüştürülmüştür; zira artık bir daha asla günah işlemeyeceklerdir. Miller, iki tanığı hayata getiren mesajı en son alan kişiyi temsil eder; bu mesaj,

İslâm'ın dört rüzgârı mesajıdır ve mühürleme mesajıdır.

Şol surnaýyň sesi Sodom bilen Müsüriň köçesinde pytraşdyrylan ölü gury süňkleriň in soňkusyny hem direldýär. Miller hakykatlaryň galp taglymatlar arkaly kem-kemden gömülip barýandygyna syn etdi. Ahyrsoňunda Miller aglady; bu bolsa möhürleriň açylyşynyň başlanmaly wagtyny görkezdi, çünki möhürleriň açylyşy kem-kemden amala aşýan bir işdir. Şol möhürleriň açylyşy üç ýarym günün ahyrky döwründe başlandy.

Miller aglandan soň, möhürlenlen kitabyň möhürini açmaga ygtyýarly Bolan Zat hekaýanyň içine girdi. Milleriň düýşünde ol Tozan Çotgaly Adamdy. Soňra Miller doga etdi, we dessine bir gapy açyldy; bu bolsa üçünji perişdäniň Laodikýa hereketiniň üçünji perişdäniň Filadelfiýa hereketine geçjek nokadyny belläpdi. Onuň dogasy Levililer ýigrimi altynjy bapdaky dogady; ol soňky pygamberlik syryna düşünmek üçin edilen doga we iki şaýadyň başyna gelen üç ýarym günün üstüne getiren gozgalaňyň açyk boýun alnyşydy; ol Ezeikiýel dokuzunjy bapda möhürlenlenleriň dogasydy.

Dogadan soň, Mesih (kir süpürgiçli adam) içeri girdi we otagy arassalamaga başlady. Kir süpürgiçli adamyň arassalaýyş işi tamamlananda, Miller bir pursat gözlerini ýumdy; bu, gury süňkleriň direldilmegi üçin bellenen döwrüň soňuny görkezýärdi. Soňra kir süpürgiçli adam Milleriň otagynda pytrap ýatan gymmatbaha daşlary ýygnady-da, iki şaýadyň baýdak hökmünde ýokary galdyrylyşy ýaly, olary Milleriň otagynyň ortasyndaky stoluň üstünde duran täze, has uly tabyda ýerleşdirdi. Baýdak hökmünde olar soňra henizem Babilde bolan Hudaýyň beýleki sürüsini: «geliň we görüň» diýip, Ýahuda taýpasynyň Arslanynyň ýaňy-ýakynda şol täze, has uly tabyda taşlan habaryny görmäge çagyýarlar.

Ulaý derýasy baradaky görnüşe, ýagny 1798-nji ýylda möhürden açylan Daniel kitabyň hakykatlarynyň nyşany hökmünde, indiki makalada garap başlarys. Şol garalyşdan ön birnäçe salgylanma nokatlaryny önünden goýduk. Birinjisi, Milleritleriň habary kämildi (ösüşiniň şol başgançagynda), emma doly däl. Ol üç weýran ediji güýç däl-de, iki weýran ediji güýjün çarçuwasyna ýerleşdirilipdi. Ikinjisi, Milleriň düýşi esas goýujy hakykatlaryň ahyrky dikeldilişini görkezende, şol esas goýujy hakykatlar özleriniň ilkinji şöhratyndan “on esse ýagtyrak” bolýar. Üçünji nokat bolsa, birinji perişdäniň hereketiniň (Millerit hereketiniň) üçünji perişdäniň hereketinde gaýtalanýandygydyr, emma birnäçe möhüm şertler bilen. Milleritler nyşan hökmünde Filadelfiýalylar bolupdylar; olar imana gelen Nebukadnezzardylar, ýöne ahyrynda we gynansak-da, 1863-nji ýylda “Ýeriho şäherini gaýtadan gurdular”.

Üçünji perişdäniň herekety Laodikýa halky hökmünde, öwrülmäge mätäç ýagdaýda başlady, emma ahyrsoňy olar Yerihonyň soňky weýran edilmegine (soňky günleriň Yerihosyna) gatnaşardylar.

“Halasgär Pygamberleriň we pygamberleriň aýdanlaryny ýatyrnak üçin gelmändi; çünki Özi şol wekil adamlar arkaly gürläpdi. Hudaýyň Sözüniň ähli hakykatlary Ondan gelip çykýardy. Emma bu bahasyna ýetip bolmajak gymmatbaha daşlar ýalan galplaryň içine ýerleşdirilipdi. Olaryň gymmatly nury ýalňasýga hyzmat etdirilipdi. Hudaý olaryň ýalňyslygyň galplaryndan aýrylyp, hakykatyň gurluşynda öz ornuna goýulmagyny isleýärdi. Bu işi diňe ylahy el ýerine ýetirip bilýärdi. Ýalňyslyk bilen baglanyşygy sebäpli, hakykat Hudaýa we adama duşmanyň

işine hyzmat edipdi. Mesih ony Hudaýy şöhratlandyrjak we ynsaniýetiň halas bolmagy üçin hyzmat etjek ýerine goýmak üçin gelipdi.” *The Desire of Ages*, 287.